

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2. Vtrum possit dici, quòd Christus sit conceptus de Spiritusancto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

de Questionibus veteris, & noui Testamenti, questio
ista gemina ratione potest intelligi. Primum enim do-
minus Christi Ecclesia est, quam edificauit sibi sangui-
ne suo. Deinde potest, & corpus eius dici domus ip-
sius, sicut dicitur templum eius. Factum autem Spi-
ritus sancti factum filij Dei est, propter naturam, & vo-
luntatis unitatem.

Super. Questionis
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Tullius circa p-
prietate locutio-
nis veniunt: & pro-
prietate an p. dici de-
beat, quare, & co-
sistit tota questio
hac in illa p. p. p. p.
tione. De. p. p. p. p.
in corpore articu-
lyna est conclusio:
Conuenienter dicere
possumus Christum
conceptum esse de Spi-
ritu sancto. Proba-
tur & declaratur.
Probatur est: in Spi-
ritu sancto duplex est
habitus ad Christum
conceptum, scilicet
consubstantialitatis, &
causalitatis effectus, ergo
conuenienter
potest dici conceptus
de Spiritu sancto. An-
tecedens probatur:
quia conceptio attri-
buitur non solum cor-
pori Christi, sed etiam
ipsi Christo ratione
corporis. Consequen-
tia probatur: quia
p. p. p. p. De. p. p. p. p.
que denotat habitum
dicimus, ut patet ex
p. p. p. p. cum filius
Dei de Patre genu-
sus dicitur. Declaratio
est, quod consub-
stantialitas ad perso-
nam Christi efficien-
tial corpus Christi
referenda est.

ARTICVLVS II.
Vtrum Christus debeat dici conceptus
de Spiritu sancto.

AD SECUNDVM sic procedi-
tur. Videtur, q. Christus no-
debeat dici conceptus de Spiritu
sancto: quia super illud Roma. 2.
Ex ipso & p. ipsum & in ipso sunt
omnia, dicit gl. * Aug. Attendendum
q. no ait de ipso, sed ex ipso: ex ip-
so enim celum sunt & terra, quia
fecit ea. no autem de ipso, quia non
de substantia sua: sed Spiritu san-
ctus non formauit corpus Chri-
sti de substantia sua. ergo Christus
non debet dici conceptus de Spi-
ritu sancto.

¶ 2. Præ. Principium actiui, de quo
aliquid coeipitur, se habet sicut
semen in generatione: sed Spiritu
sanctus non se habuit sicut se-
men in conceptione Christi. Dicit
enim Hiero. * in expositione Ca-
tholica fidei, no sicut quidam se-
leratissimi opinantur, Spiritu san-
ctum dicimus fuisse pro semine, sed
potentia ac virtute Creatoris di-
cimus esse operatum. i. formatum cor-
pus Christi, non ergo debet dici, q.
Christus conceptus de Spiritu sancto.
¶ 3. Præ. Nihil vni de duobus for-
matur, nisi aliquo modo commi-
stis. sed corpus Christi formatum
est de virgine Maria. si ergo Chri-
stus dicatur conceptus de Spiritu
sancto, videtur, quod facta sit
commistio quædam Spiritu sancti, & materia, quæ
Virgo ministravit, quod patet esse falsum, non ergo
Christus debet dici conceptus de Spiritu sancto.

SED CONTRA est, quod dicitur Matth. 1. Antequam
conuenienter, inuenta est in vtero habens de Spiritu
sancto.

RESPONDEO. Dicendum, quod conceptio
non attribuitur soli corpori Christi, sed etiam ipsi
Christo ratione ipsius corporis. In Spiritu autem
sancto duplex habitudo consideratur respectu Chri-
sti. Nam ad ipsum filium Dei, qui dicitur esse con-
ceptus, habet habitudinem consubstantialitatis: ad
corpus autem eius habet habitudinem causæ effi-
cientis. Hæc autem præpositio, De, utramque habi-
tudinem designat, sicut cum dicimus hominem ali-
quem esse de suo patre. Et ideo conuenienter dice-
re possumus, Christum esse conceptum de Spiritu
sancto, hoc modo quod efficientia Spiritu sancti re-
feratur ad corpus assumptum: consubstantialitas ve-
ro ad personam assumptam.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod corpus

A Christi, quia non est consubstantiale Spiritu sancto,
non proprie potest dici de Spiritu sancto conce-
ptum, sed magis ex Spiritu sancto, sicut Ambro. * di-
cit in lib. de Spiritu sancto, quod ex aliquo est, aut
ex substantia, aut ex potestate eius est: ex substantia,
sicut filius, qui a patre est: ex potestate, sicut ex Deo
omnia, quo modo & in vtero habuit Maria ex Spi-
ritu sancto.

AD SECUNDVM dicendum, quod super hoc vi-
detur esse quædam diuersitas Hieron. ad quosdam
alios doctores, qui asserunt, Spiritum sanctum in
conceptione Christi fuisse pro semine. Dicit enim
Chryl. * super Matth. Vnigenito Dei in Virgine
ingressuro, præcessit Spiritu sanctus, ut præcedente
Spiritu sancto in sanctificationem nascatur, scilicet,
Christus secundum corpus, diuinitate ingrediente
pro semine. Et Damasc. * dicit in 3. lib. Obumbra-
uit super ipsam Dei sapientia & virtus, velut diuinum
semen. Sed hoc de facili soluitur, quia secundum
quod in semine intelligitur virtus actiua, sicut Chry-
sostom. & Damasc. comparant semini Spiritu san-
ctum, vel etiam filium qui est virtus Altissimi: se-
cundum autem q. in semine intelligitur substantia
corporalis, quæ in conceptione transmutatur, ne-
gat Hier. * Spiritum sanctum fuisse pro semine.

AD TERTIVM dicendum, quod sicut August.
dicit in Ench. non eodem modo dicitur Christus
conceptus, aut natus de Spiritu sancto, & de Maria
Virgine: sed de Maria Virgine materialiter, de Spi-
ritu sancto vero effectiue. Et ideo non habuit hic
locum commistio.

ARTICVLVS III.
Vtrum Spiritu sanctus dici debeat pa-
ter Christi secundum carnem.

AD TERTIVM sic procedit.
Videtur quod Spiritu san-
ctus debeat dici pater Christi se-
cundum humanitatem, quia se-
cundum Philol. * in lib. de Gene-
ratione animalium, pater dat
principium actiui in genera-
tione, mater vero ministrat ma-
teriam: sed beata virgo dicitur mater
Christi propter materiam, quæ
in conceptione eius ministravit.
ergo videtur q. etiam Spiritu
sanctus possit dici p. eius, pro-
pter hoc, quod fuit principium
actiui in conceptione ipsius.

¶ 2. Præ. Sicut mentes aliorum
sanctorum formantur per Spi-
ritu sanctum, ita etiam corpus
Christi est per Spiritu sanctum
formatum: sed alij sancti ppter
prædictam formationem dicun-
tur filij totius Trinitatis, & per
consequens Spiritu sancti. vide-
tur ergo quod Christus debeat
dici filius Spiritu sancti, inquan-
tum corpus eius est Spiritu san-
cto formatum.
¶ 3. Præ. Deus dicitur pater no-
ster secundum hoc, q. nos fecit,
secundum illud Deut. 22. Non-
ne ipse est p. tuus, q. possedit &
fecit, & creauit te: sed Spiritus
Tertia S. Thomæ.

Super Questionis
3. 2. Articulum
tertium.

Tullius clarus.
¶ In corpore
articuli tria hnt.
Primo præmittitur
ratio paternitatis, &
filiationis tam perfe-
ctæ, quam imperfe-
ctæ secundum quid.
Attenditur secundo
communis regula de
prædicatione unius
respectu eiusdæ per-
fectæ & imperfe-
ctæ. Tertio ex his respon-
detur quæsito.

Quo ad primum,
duo de his dicun-
tur. Primo, penes
quid attendatur:
secundo, distinguun-
tur in perfectæ, uel
imperfectæ rationis
membra. Paterni-
tas igitur, & filiatio
in animalium gene-
ratione secundum si-
militudinem proprie
dicuntur Omnes par-
ticularæ in litera singu-
larum & clare decia-
rantur. Distinguan-
tur autem paterni-
tas, & filiatio secun-
dum perfectam, uel
imperfectam ratio-
nem, iuxta diuersæ
rationis similitudi-
nem: nam animal ex
P 4 ani-

Li. 2. c. 5. non
procul a n.
10. 3.

Homil. 1. in
Matr. in o. e.
re imperfe-
cto in v. fol.
ante fi. 10. 2.

3. orth. sic. 2.
circa prin.

locis n. p.
xime dicit.

Hier. in loco
citrato in 2r.

3. di. 4. q. 1. ar.
2. q. 1. & q. 2.
ad 1. & 4. & 5.
expo. lit. ad
2. & 4. cont.
2. 47. & opu.
3. c. 210.
Li. 2. c. 3. & 4.
tom. 4.